



NÁRODNÍ  
PAMÁTKOVÝ  
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ  
PRACOVIŠTĚ  
V PLZNI

Váš dopis čj. / sp.zn:

Ze dne / doručeno dne: 29. 4. 2026

Naše čj.: NPÚ-341/36759/2026

Vyřizuje: Foud I 62

Spisový znak: 17.8

Místo, datum: Plzeň 13. 5. 2026

## městská památková rezervace Horšovský Týn a ochranné pásmo městské památkové rezervace Horšovský Týn, město Horšovský Týn, okres Domažlice

### Písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče k žádosti podle zákona č. 106/99 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Sdělujeme Vám, že jsme dne 29. 4. 2026 obdrželi Váš dopis ve věci poskytnutí údajů podle zákona č. 106/99 Sb., o svobodném přístupu k informacím. K Vašemu dotazu, který se týká demolice budovy bývalého arciděkanství na adrese Husovo náměstí čp. 60, město Horšovský Týn, dále býv. školy čp. 36 ve Vrchlického ulici v městě Horšovský Týn a ocelového mostu přes řeku Radbuzu v ul. J. Littrowa v městě Horšovský Týn (vše okres Domažlice) sdělujeme následující:

Husovo náměstí v k. ú. Horšovský Týn (okres Domažlice) leží jižně od středověkého jádra města, v ose významné dopravní tepny vedoucí od Plzně na Domažlice a dále do Bavor. Jeho dominantou je kostel sv. Apolináře, významná stavba středověkého původu. V těchto místech se měla nacházet předlokační osada, předchůdce pozdějšího města Horšovský Týn. Objekt čp. 60 (budova býv. arciděkanství) nebyl v době demolice zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek, byl ale nedílnou součástí území ochranného pásma městské památkové rezervace Horšovský Týn. Z památkového i architektonického hlediska se jednalo o cenný objekt, který byl v minulosti jmenovitě zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek pod r. č. 2079. Památková ochrana stavby byla zrušena výnosem MK ČSR čj. 12684/83 – VI/1 z 20. 1. 1984. Podle popisu z evidenční karty kulturní památky měla stavba renesanční jádro z počátku 17. století. V následujícím věku proběhla její barokizace, zásadněji byla stavba adaptována po únoru 1948, kdy zde sídlila administrativa Československých státních lesů, pobočka Horšovský Týn. Pasportizace okresů západočeského kraje, okres Domažlice (Líbal, Heroutová : 1981) připomíná, že interiéry stavby byly, citujeme: „plochostrapé, novodobě upravené. Nad vchodem v síni prvního patra osazen znak s letopočtem 1605. V cihlově zaklenutých sklepech zachován lomený, okosený portál.“ Znak měl mít podobu kolčího štítu s motivem ptáka na třech pahorcích s květinovou větývkou v zobáku. Kromě letopočtu 1605 byl znak opatřen iniciálami I. F. A. C. Podle tohoto údaje se lze domnívat, že budovu arciděkanství nechal zřídit nebo pravděpodobněji jen významně přestavět a upravit Jan Flaxius z Čenkova, horšovskotýnský arciděkan v první třetině 17. století, a to zřejmě kolem roku 1605. Do úřadu nastoupil v roce 1603 a poté zde žil po celé tři dekády. Jen teoreticky se lze domnívat, že staršího původu (počátek 17. století nevyjímaje), bylo jižní křídlo se suterénem. Západní křídlo mohlo být přistavěno druhotně. Otázkou zůstává celkové stáří budovy. V 1. třetině 19. století prokazatelně existovala (indikační skica i stabilní katastr objekt zachycují v poloze odpovídající

současnosti, jisté rozdíly pak lze hledat v založení /půdorysné stopě/ východní strany jižního křídla), její původ však může skutečně sahát až do 17. věku. Starší stavební fáze překryly, v tomto případě spíše setřely, novodobé stavební úpravy. Stavba byla nositelkou i kulturně - historických hodnot, vždyť byla sídlem arciděkanství a v jejích zdech přebývaly význačné osobnosti zdejšího duchovního života, např. arciděkan Werner, který zde působil dvě desetiletí v období 2. poloviny 18. století.

Historické centrum města Horšovský Týn je pro dochované urbanistické, památkové a stavebně – historické hodnoty plošně památkově chráněné výnosem MK ČSR o prohlášení čj. 7645/82-VI/1 z 13. 4. 1982 jako městská památková rezervace Horšovský Týn (dále též MPR Horšovský Týn). Jádrem MPR Horšovský Týn leží v dominantní poloze na jižním svahu nad řekou Radbuzou. Centrum města plným právem dominuje hrad a zámek Horšovský Týn spolu s kostelem sv. Petra a Pavla. Ve snaze ochránit dochované hodnoty prostředí MPR Horšovský Týn včetně jeho osobité siluety a dálkových pohledů na centrum bylo na počátku 90. let 20. století Okresním úřadem Domažlice vyhlášeno ochranné pásmo MPR Horšovský Týn. Jeho smyslem je dále zajistit historickému jádru města, které je prvořadým dokladem historického urbanismu a vynikajícím souborem architektonických památek, ochranu před rušivými vlivy vnějšího prostředí a zároveň umožnit ochranu památkově významných složek území souvisejícího s rezervací z hlediska urbanisticko – architektonického vývoje. Nedílnou součástí vyhlášení ochranného pásma MPR Horšovský Týn je i zabezpečení ochrany těch součástí vnějšího prostředí MPR Horšovský Týn, jejichž vzhled má podstatný vliv na uplatnění kvalit historického jádra v širších urbanistických a krajinných kompozičních vazbách. Režim ochranného pásma MPR Horšovský Týn zároveň umožňuje přiměřené usměrnění zejména stavební činnosti a dalších případných zásahů v okolí rezervace, které by se mohly negativně projevit ve vzhledu a charakteru předmětného území ve vztahu k hodnotám MPR Horšovský Týn a s ní související historické zástavby. V dálkových pohledech na město se zástavba Husovo náměstí v zásadě neprojevuje (výjimku pochopitelně tvoří kostel sv. Apolináře, který je naopak dominantou území), vnímána je ale v první řadě hmota objektů a tvary střech včetně barevnosti střešních pláštěů a dále založení staveb v linii uliční čáry. Hmota budovy čp. 60 (býv. arciděkanství) se objevovala v siluetě města v pohledech od jihozápadu, odkud bylo možné sledovat jak předmětnou stavbu, tak kostel sv. Apolináře, hrad a zámek a také centrum města s náměstím Republiky.

Dle znění textové části rozhodnutí OkÚ Domažlice z 25. ledna 1993 čj. Kult/19/93 o vyhlášení ochranného pásma městské památkové rezervace Horšovský Týn, se v bodě 1a) uvádí, citujeme: V památkově ochranném pásmu (dále též POP) není dovoleno provádět takové zásahy, opatření a změny, které by buď přímo, nebo ve svých důsledcích narušily hodnoty MPR a s ní souvisejícího prostředí nebo které by uplatnění těchto hodnot omezovaly nebo znemožňovaly. Ochranu prostředí památkové rezervace a zároveň i území samotného ochranného pásma zajišťuje bod 1b) citovaného znění vyhlášení OP MPR Horšovský Týn, kde se uvádí: Zvýšená ochrana hodnot MPR a jejího prostředí přitom spočívá zejména v ochraně následujících komponent - uvnitř vnějšího ochranného pásma MPR Horšovský Týn - významných pohledů na MPR a výhledů z ní a ochrany siluety MPR. V dálkových pohledech na město od jihozápadu se budova býv. arciděkanství projevovala a spolupodílela se na charakteristickém vzhledu dané části lokality včetně její siluety. Z pohledu NPÚ, ÚOP v Plzni byla budova býv. arciděkanství čp. 60 neodmyslitelnou součástí zdejšího panoramatu na pozadí se siluetou historického jádra města s dominantním postavením hradního paláce. Proto také podle vyjádření k záměru na odstranění budovy čp. 60 (spis NPÚ čj. NPÚ-341/38039/2022 a NPÚ-341/42669/2022, vyřizuje Foud a Jíchová) NPÚ, ÚOP v Plzni s likvidací stavby nesouhlasil a požadoval její zachování a adekvátní opravu či přiměřenou transformaci. Rozhodnutí správního orgánu státní památkové péče však bylo zcela opačné a stavba byla následně demolována.

K demolici budovy býv. školy ve Vrchlického ulici v městě Horšovský Týn sdělujeme následující: Budova býv. školy čp. 36 v ulici Vrchlického, město Horšovský Týn, okres Domažlice nebyla zapsaná v Ústředním seznamu kulturních památek, byla ale nedílnou součástí území vnějšího ochranného

pásma městské památkové rezervace Horšovský Týn. Vrchlického ulice leží západně od historického centra. Areál školy se rozprostíral severně od ulice vedoucí z centra západním směrem na Novou Ves. Skládal se ze dvou částí, starší patrové budovy ležící na jihu a části novější, mající dvě křídla kratšího obdélného půdorysu, které propojoval podlouhlý patrový trakt. Novější část školy navazovala na starší část od západu. Starší část, ležící na jihu, byla vystavěna v letech 1922 až 1923 firmou A. Kopta a sídlo zde našla tzv. menšinová škola s českým jazykem vyučovacím. V roce 1925 byla škola organizačně přeměněna na měšťanskou školu a všeobecnou živnostenskou školu. Zvýšený počet žáků si vynutil realizaci přístavby. Proto v letech 1926 – 1929 k již existující budově byla přistavěna de facto další škola, resp. křídlo jihozápadní, východní a severní. Stavbu realizovala již osvědčená firma Kopta. Vznikla tak moderní školní budova, ve výrazu ovlivněná prvky funkcionalismu. Fungovala až do října 1938, kdy byl Horšovský Týn přičleněn k Velkoněmecké říši. Okupační moc neprodleně českou školu zrušila, již také proto, že mnoho žáků odešlo do zbývajících částí Čech a Moravy. Školní budova v období od října 1938 do května 1945 sloužila jako tzv. "Oberschule". Na sklonku druhé světové války sloužila k ubytování tzv. národních hostů, vyhnanců z Maďarska a východního Pruska. Česká obecná a měšťanská škola zde byla znovu otevřena již krátce po osvobození (zhruba od června 1945). Od roku 1958 zde byl umístěn 1. - 5. stupeň základní školy. Škola zde byla v provozu až do roku 2002, kdy byla uzavřena. Od té doby stavba již svému prvotnímu (resp. žádnému) účelu nesloužila. Stavba jako celek byla pohledově exponovaná a spolupodílela se na vzhledu zástavby území, které od západu navazuje na středověké jádro města. Byla také nedílnou součástí souboru veřejných a správních budov ve městě, které bylo v minulosti sídlem soudního okresu a dnes je sídlem úřadu obce s rozšířenou působností. Z pohledu NPÚ, ÚOP v Plzni jako odborné organizace státní památkové péče stavba vykazovala nesporné architektonické, památkové i kulturně – historické hodnoty. Zpochybnit nebylo možné ani hodnoty urbanistické. Někdejší školní budova měla takřka bezprostřední vazbu na půdorysnou stopu jádra města (v rozsahu MPR Horšovský Týn) a byla nedílnou součástí prvorepublikové urbanizace západního předpolí zámeckého areálu, stejně jako tomu je v případě kolonie předměstských vil v Masarykově ulici apod. Byli jsme toho názoru, že likvidace objektu čp. 36 odporuje, mimo jiné, také znění textové části rozhodnutí OkÚ Domažlice z 25. ledna 1993 čj. Kult/19/93 o vyhlášení ochranného pásma městské památkové rezervace Horšovský Týn, kde se v bodě 1a) uvádí, citujeme: V památkově ochranném pásmu (dále též POP) není dovoleno provádět takové zásahy, opatření a změny, které by buď přímo, nebo ve svých důsledcích narušily hodnoty MPR a s ní souvisejícího prostředí nebo které by uplatnění těchto hodnot omezovaly nebo znemožňovaly. Konflikt v případě likvidace předmětné budovy jsme shledávali také s bodem 1b) citovaného znění vyhlášení OP MPR Horšovský Týn, kde se uvádí: Zvýšená ochrana hodnot MPR a jejího prostředí přitom spočívá zejména v ochraně následujících komponent - uvnitř vnějšího ochranného pásma MPR Horšovský Týn - významných pohledů na MPR a výhledů z ní a ochrany siluety MPR. V dálkových pohledech na město od západu (průhledem Vrchlického ulicí) se budova školy projevovala a spolupodílela na charakteristickém vzhledu dané části lokality včetně její siluety. Z pohledu NPÚ, ÚOP v Plzni byla budova školy čp. 36 její neodmyslitelnou součástí. Kromě výše uvedeného, které plyne ze smyslu vyhlášení ochranného pásma MPR Horšovský Týn, došlo v případě odstranění býv. školní budovy čp. 36 ve Vrchlického ulici v městě Horšovský Týn k likvidaci jedné ze staveb, které do jisté míry určují paměť místa i jeho historii. Stavba jako celek vznikla v období 20. let 20. století, tedy po vzniku Československé republiky v prostředí, pro které bylo až do konce 1. světové války určujícím znakem německé etnikum, které po dlouhá staletí formovalo zdejší kulturu a konečně i některé pamětihodnosti. Česká škola (čp. 36) zde byla po vzniku Československa vybudována, aby podpořila český živel a umožnila občanům hlásícím se k české státnosti posílat děti do školy s českým vyučovacím jazykem. Už to samo v sobě nese jistou symboliku, která měla být respektována a chráněna.

Z pohledu NPÚ, ÚOP v Plzni šlo, v případě snahy budovu býv. školy čp. 36 zbořit, o rozhodnutí nešťastné, ochuzující zdejší prostředí o hodnotný příklad architektury tzv. První čs. republiky, kterých na území města Horšovský Týn není příliš mnoho, spíše naopak. Zhruba od počátku 90. let 20. století sledujeme zvýšený zájem odborné i laické veřejnosti o architekturu, vzniklou v období první třetiny 20. století. Mnohé ze staveb vyzdvížených v tomto období byly zapsané do Ústředního seznamu kulturních památek, případně se dočkaly rekonstrukce či adaptace s respektem k dochovaným architektonickým či umělecko – řemeslným kvalitám. Mnohé z nich prošly transformací a dnes slouží k jiným účelům, než ke kterým byly původně určeny. Taková situace mohla zcela pochopitelně nastat i v případě budovy čp. 36 ve Vrchlického ulici v Horšovském Týně. Stavba byla koncipována tak, že umožňovala adaptaci na nové smysluplné využití, např. pro služby zajišťované městem, mohly zde však být i netradičně řešené byty, případně zde své místo mohly nalézt např. služby sociálního charakteru. Stavba v zásadě nebyla v havarijním stavu a při jejím vzniku byly použity stavební materiálu aplikované i dnes. Z tohoto pohledu šlo o objekt nabízející celou škálu využití, přičemž prioritou mělo být jak samotné zachování budovy, tak přinejmenším její hmoty a vnějšího vzhledu. Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni je organizací odbornou, zřizovanou Ministerstvem kultury ČR, tedy stranou, jejíž prioritou je ochrana kulturního dědictví České republiky. NPÚ, ÚOP v Plzni chápal budovu čp. 36 ve Vrchlického ulici v městě Horšovský Týn jako stavbu v mnoha směrech hodnotnou a pro historii města Horšovský Týn podstatnou. Z těchto důvodů nemohl v žádném případě již z principu souhlasit s její demolicí. Uvedené informace byly prezentovány ve vyjádření NPÚ, ÚOP v Plzni čj. NPÚ-341/14950/2022 z 9.3.2022. V následujícím období byl objekt demolován.

K Vašemu dotazu ve věci odstranění ocelového nýtovaného mostu přes řeku Radbuzu v městě Horšovský Týn sdělujeme následující:

Most přes řeku Radbuzu v Littrowě ulici v městě Horšovský Týn, okres Domažlice byl vystavěn v období let 1905 až 1912. Délka přemostění byla 35,7m, volná šířka 5,66m. Technický stav mostu nebyl dle prohlídky provedené v říjnu 2017 dobrý. Nosná konstrukce mostu byla zařazena do stupně hodnocení V, což je špatný stav. Spodní konstrukce byla zařazena do stupně hodnocení III, tedy jako dobrá. Jednalo se o velmi významnou dopravní stavbu nejen pro město Horšovský Týn, ale i pro okolní obce. V r. 2019 bylo navrženo několik variant řešení, přičemž NPÚ, ÚOP v Plzni se přiklonil k variantě zachovávající původní mostovku se zábradlím. Městem Horšovský Týn ale byla nakonec vybrána varianta pracující se zhotovením nové subtilní mostovky a se zachováním původních nájezdů a pilířů. Tato varianta také počítala se sejmutím ocelové konstrukce a s jejím uskladněním pro případné následné využití. Ocelový most přes řeku Radbuzu v Littrowě ulici v městě Horšovský Týn (okres Domažlice) nebyl zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek, byl ale součástí jak území městské památkové rezervace Horšovský Týn (severní polovina mostu), tak vnějšího ochranného pásma městské památkové rezervace Horšovský Týn (jižní polovina mostu). Přestože šlo o kovovou konstrukci, nelze se nezmínit o jejích estetických a architektonických kvalitách. Pozornost poutala také řešení kamenných mostních pilířů zdobených motivy, ve výrazu ovlivněnými secesním slohem. Dekorativně jsou zdobeny také kamenné sloupky zábradlí stojící na předpolí. Ocelovou mostní konstrukci charakterizovaly v pohledových částech válcované profily dvou mohutných příhradových nosníků, spojované masivními nýty. Most jako takový byl z pohledu NPÚ, ÚOP v Plzni považován za historickou stavební konstrukci, která za svůj vzhled vděčila jak době výstavby v období prvního a druhého desetiletí 20. století, tak prozatím poslední rozsáhlé rekonstrukci, která proběhla v roce 1999 (realizovaly Hutní montáže Ostrava). Je třeba se také zmínit o tom, že na Domažlicku šlo o v mnoha směrech ojedinělou technickou památku. Z doby před výstavbou stávajícího ocelového mostu pocházela úprava severního předmostí, kde dnes stojí socha sv. Jana Nepomuckého (východní strana předmostí) a dřevěný kříž s litinovou plastikou Ukřižování (západní strana předmostí). Obě skulptury jsou zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek pod r.č. ÚSKP 86871/4-4170 pod názvem „soubor sochy a pamětního kříže – položka 1 – socha sv. Jana Nepomuckého, položka 2 – pamětní kříž“. Součástí

samotného mostu (mostovky) ani jedna ze skulptur není, třebaže v minulosti s největší pravděpodobností stály na mostním pilíři mostu, který předcházel stávajícímu. Součástí dobové úpravy severního předmostí také je kamenné schodiště, které se dochovalo v prostoru severně od sochy sv. Jana Nepomuckého. Projednávání opravy původního mostu nebo výstavba nového probíhaly v letech 2019 a 2020. Záměr NPÚ, ÚOP v Plzni most zachovat a opravit nebyl akceptován a nakonec byla odsouhlasena varianta pracující s novou mostovkou a se zachováním původních pilířů a nájezdů. Starý most byl rozebrán a měl být uskladněn na skládce SÚS ve Valdorfu pro další případné využití. NPÚ, ÚOP v Plzni není známo, zda se zde most nalézá a zda bylo vlastníkem či městem hledáno nové využití ocelové konstrukce, jako se tomu stalo např. v Plzni v případě tzv. Faltusova mostu, původně umístěného v areálu plzeňské Škodovky, a po celkové obnově dnes situovaného na cyklostezce poblíž Chotíkova u Plzně.

K Vaším dotazům sdělujeme, že si vážíme zájmu veřejnosti chránit kulturní dědictví České republiky. Je nezvratným faktem, že možnosti NPÚ, ÚOP v Plzni jako státní organizace zřizované MK ČR jsou na poli památkové péče silně omezené a dotýkají se prioritně objektů zapsaných v Ústředním seznamu kulturních památek nebo území s vyhlášenou plošnou památkovou ochranou (městské a vesnické památkové rezervace a zóny, ve velmi omezené míře ochranná pásma vybraných památek nebo památkových rezervací). Za této situace je každá iniciativa věnující se ochraně kulturních statků vítaná, a proto věříme, že i Váš zájem o ochranu historických staveb na území města Horšovský Týn jistě napomůže nejen k osvětě, ale i zachování dochovaných hodnot prostředí, a to nejen na území MPR Horšovský Týn, ale i města jako takového.

Ing. Petr Sokol  
ředitel

Co: archiv NPÚ, ÚOP v Plzni